

še hušji obraz, pravi pekel pršnih plazov, mraza, snežnih metežev. Švicarji, sami mlajši fantje, so vstopili, prišli nekaj raztežajev visoko, potem pa so premočeni, premaženi, zaledeneli in zasneženi sestopili. Skoraj ves čas med sestopanjem so se nanje vsipali plazovi in plaziči, ko pa so stopili pod steno, se jim je začel pod nogami mleti nov sneg, meter novega snega.

Imeli so res večjo srečo kot pamet, da so iz patagonskega »inferna« ušli. Bili so: Hanspeter Kasper, Toni Holdener, Andres Scherrer, Ernest Scherrer in Robert Wenger.

Se isto leto je najboljši mož ekspedicije H. Kasper umrl za višinskim pljučnim edemom na začetku Peutereyskega grebena, potem ko je prejšnji dan prvi pozimi preplezal Grand Pilier d'Angle. Bil je vrh švicarskega alpinizma.

Komaj 17-leten je že preplezal raz Badile v Berghellu, v naslednjih letih ponovil sam ali s klienti najtežje smeri v Franciji in Dolomitih. Bil je član švicarske državne reprezentance, sijajen tekač, leta 1967 državni prvak v smuškem teku na 30 km. Preplezal je tudi najslovitije smeri v Yosemite in spoznal tudi nekatere težje ture v Kavkazu, skratka »vrhunski razred«.

T. O.

TURE SLOVENSkih PLEZALCEV V »LA MONTAGNE« 1975/2

Na str. 86 je zabeležena slovenska smer v Marmoladi – Gradišar, Herzog – 16. 7. 1974, značilen steber, ki se od normalne smeri obrača na levo. Novost je tudi notica o novih smereh v Julijskih Alpah. Zabeležene so tudi Site (Site), tura, ki so ponovile jugoslovanske naveze Klinar in Rozik (najbrž Rožič), Herzog in Krivic. »J. Rozik je kot drugi preplezal tri ekstremne smeri v severni steni (sc. Mangrta), ki je ena najlepših v Vzhodnih Alpah.« Zabeležene so tudi Site (Site), tura, ki so jo leta 1974 v severozahodni steni izvedli Kramar, Pollak in Volkar, dalje še Schinkova smer, ki sta jo ponovila Belak in Manfreda. V isti številki je zabeležena naša ekspedicija na Kangbačen, ki da je »eksaktno sledila Poljake iz spomladi 1974«.

T. O.

NOVA SMER V AIG. DU DRU

Toma Gross – o njem smo poročali lani v zvezi z novo smerjo v Cinah – je češki alpinist, ki živi v Zenevi. Od 21. aprila do 3. maja 1975 se je zagnal v Dru in v 12 dneh izplezal s tehničnimi sredstvi izsiljeno smer. Bil je sam in verjetno bi težko dobil tovariša za tako podjetje. Smer poteka med znano Bonattijevo smerjo in ameriškansko direttissimo.

Nova smer je nastala tudi v Grande Rocheuse, v severni steni, 20.–21. februarja 1975. Naredila sta jo P. Bourges in R. Mizrahi. Aprila sta jo že ponovila Gabarrou in Merin, maja pa Coda in Mueller. V prvi polovici poteka po Couturierovem ozebniku – 1975 že tretjič premaganem pozimi – nato po zelo strmem ledu 150 m in izstopu na vrh. Zelo je podobna švicarski smeri v les Courtes. Mnoge težke smeri so bile pozimi 1975 ponovljene v les Courtes in v les Droites.

T. O.

IZ PLANINSKE LITERATURE

SPELEOLOG, glasilo Speleološkega odsjeka Planinarskega društva »Željezničar« u Zagrebu, 20.–21. (1972–1973), strani 24.

Pred nami je jubilejna številka prvega jugoslovanskega jamarškega časopisa, ki ima zadnje desetletje dokajšnje težave z rednim izhajanjem, ki pa jih trdovratni zagrebški jamarji na čelu z urednikom ing. S. Božičevićem več ali manj uspešno premagujejo. Pri tem težkem delu jim želimo še nadaljnjih uspehov.

Uvodnik izpod peresa prvega urednika Slavka Marjanca prikazuje težave, ki so jih morali jamarji PD Željezničara prebroditi leta 1953 in 1954, da so uspeli izdati prvo številko tega časopisa, ki je na prvem jugoslovanskem speleološkem kongresu v Postojni izzvala veliko pozornost.

Vladimir Božič piše o Baračevih jamah pri Rakovici ob cesti Karlovac–Plitvice. Predlaga, da bi jih zaščitili in uredili za turistični obisk.

Branko Jalžić piše o Rudelića pečini na izviru Cetine in še o drugih jamah tega območja. Prve zapiske o tem jamskem sistemu najdemo že leta 1774, kasneje pa so sistem podrobneje preiskali prav jamarji SO PD Željezničar.

Vladimir Zebec daje nov prispevek k poznavanju sestave karbonatnih oblik v jamah. Preiskali so sigo iz 14 jam. Štiri od teh so vsebovale aragonit, v enem primeru pa sta se menjavala aragonit in kalcit. Prikazana je metoda raziskovanja, želijo pa preiskati tudi pogoje, v katerih je nastajal aragonit.

Marija Poje je poročala o raziskavah podzemeljskih mehkužcev in njihovi ekološki klasifikaciji. Sledje nekrolog za Vladimirjem Redenškom, poročilo o največjih speleoloških objektih na svetu in poročila o delu speleoloških odsekov pri planinskih društvih na Hrvaškem.

Poleg prikazane uporabe škripca Sv. Bernarda v jamarstvu so na zadnjih straneh časopisa še knjižna poročila in poročila o nekaterih važnejših akcijah doma in na tujem.

Časopis je dokaj dobro natisnila »Zadružna štampa« v Zagrebu, skice in fotografije so dobre. Upamo, da bo uredniškemu odboru uspelo slediti letnike in nas obveščati o jamarstvu v svoji republici.

D. Novak

Kazimir Tarman, ZAKAJ – ZATO V EKOLOGIJI. Pionirska knjižnica. Strani 35; Ljubljana, 1975

Konec leta 1975 smo dobili darilo. In to resnično darilo, knjigo, ki bi jo moral prebiti in osvojiti vsakdo. V poljudnem, lahkem stilu in z nebroj argumenti spoznavamo vse življenjski krogotok, spoznavamo, da smo del narave, spoznavamo, zakaj taka raznolikost življenja in kako narava gospodari, kako pa mi vplivamo na ta življenjski krog in na to gospodarstvo, kako uničujemo naše okolje. Knjižica nam daje osnovne pojme in osnovne podatke o ekologiji.

Težko je prikazati knjižico s tako bogato vse-

bito. Izposodimo si zato nekaj citatov iz nje: »Eko logija človeka ni in ne sme biti naravnana le na reševanje človeka. Uspeli bomo le tedaj, ko bomo reševali tudi življenje v našem okolju. Z enako vnačo kot človeka moramo varovati in ohranjati ves rastlinski in živalski svet naše zemlje. Zato pa našemu gibanju za lepo, čisto in zdravo življenjsko okolje odločno in nesramežljivo recimo: Varstvo narave. Ker je človek del narave, varuje tudi sebe, kadar varuje naravo v celoti.« »Pravimo, da živimo v visoko civiliziranem svetu, toda v resnici bomo tega vzdevka postali vredni šele tedaj, ko se bomo zavedeli svoje potratnosti, se ji uprli in začeli posnemati naravo.« »O električnih varovalkah vemo, da ne smejo pregoreti, in kadar pregorijo, je nekaj narobe. Tudi žive varovalke, vrste rastlin in živali v naravi, ne smejo »pregoreti«. Če ribe v potoku in ptiči v sadovnjaku poginjajo, če se drevesa v občestnem drevoredu sušijo, potem je v našem okolju nekaj narobe. Zato drži kot pribito: če se varuh narave poteguje za čisto okolje, za zaščito rastlin in živali, ni to ne muhavost ne solzavost in tudi ne kljubovanje tehnološkemu napredku, temveč opozorilo na »kratki stik«, ki ga moramo popraviti.

Še mnogo tega je avtor napisal in nas znova opogumil za naš nadaljnji »boj«. Kajti: »Kdor slabim odpušča, dobrim škodi...!«

D. Novak

PLANINSKA ZALOŽBA Planinska zveza Slovenije

Ima v zalogi naslednje izdaje:

zemljevidi:

Julijske Alpe 1 : 50 000 – zahodni del (1973), 20 din;
Julijske Alpe 1 : 50 000 – vzhodni del (1973), 20 din;
Škofjeloško hribovje (1972), 22 din;
Kamniške in Savinjske Alpe (1968), star. z., 7 din;
Kamniške in Savinjske Alpe 1 : 50 000 (1975), 50 din;
Julijske Alpe – Bohinj 1 : 20 000 (1975), 30 din;
Pohorje – vzhodni del 1 : 50 000 (1975), 18 din.

vodniki:

Vodnik po Slovenski planinski poti (1974), 100 din;
Julijske Alpe – planinski vodnik (1975), 90 din;
Karavanke – planinski vodnik, 2. izdaja (1975), 100 din;
Bil sem na Triglavu (vodnik in dnevnik), 12 din;
»Triglav«, brošura v angleščini, nemščini in italijanščini, 3 din;
»Planine Hrvatske«, Z. Poljak, 100 din;
»Vodnik po Julijskih Alpah« v italijanščini, P. Rossi, 105 din;
Ljubljanska mladinska pot, 15 din;
Šmarna gora, 10 din;
Naše gore (PD Kranj), 5 din;
Pot prijateljstva (vodnik in dnevnik), 40 din;
Planinski dnevnik, 25 din;
Loška planinska pot, 15 din.

vzgojna literatura:

Hoja in plezanje (Mihelič, Skarja), 40 din;
Plazovi (1973), 25 din;
Narava v gorskem svetu (1975), 40 din;
Pesmi z gora (pesmi z notami) (besedila in notni zapis), 4 din.

T. O.

VARSTVO NARAVE,

vol. 8, 3–90; izdaja oddelek za varstvo narave pri Zavodu SR Slovenije za spomeniško varstvo. Ljubljana, 1975.

»Varstvo narave« je revija za teorijo in prakso varstva narave v Sloveniji. Prinaša izvirne razprave, članke in poročila s področij, ki sestavljajo naravovarstveno

stroko in so aplicirani na varstveno tematico, beremo v prikazu vsebinske zasnove revije »Varstvo narave«.

Sledeč tem načelom nakazujejo v 8. zvezku razprave in članki vrsto zanimivih problemov.

Kot 14. študijski prispevek k poznavanju Triglavskega narodnega parka je članek D. Novaka »Kataster kraških objektov v ožjem območju TNP«. Kataster prikazuje nad 110 kraških objektov, jam in brezen z njihovimi osnovnimi podatki. Nekatere ilustrirajo tudi skice. Žal dokaj pomemben prispevek nima povzetka v tujem jeziku.

Sledi I. Puncerja in M. Zupančiča prikaz bukovo-jelovega gozda v Pivški kotlini pri Hraščah, katerega zaradi svojih posebnosti priporočata za zavarovanje.

T. Wraber je odkril »Novo nahajališče evmediteranske flore v slovenski Istri«. Pri vasi Dragonja je bil ugotovil 251 rastlinskih taksonov, ki imajo nekateri tukaj svoje edino nahajališče v Sloveniji ali pa imajo druge značilnosti, zaradi katerih je avtor predlagal, da se ta lokalnost zavaruje po naravovarstvenih načelih.

B. Drovenik je vzporedno s svojim zoološkim raziskovanjem pregledal tudi floro Menine planine in popisal 532 vrst cvetnic in praprotnic. Gozd sega do najvišjih vzpetin Menine. Za nekatere od opisanih rastlin je Menina njih skrajna jugovzhodna meja.

V. Strgar razpravlja o varstvu Blagajevoga volčina v Sloveniji. Da ne bi več uničevali te rastline na samem rastišču, predlaga avtor, da bi za prodajo razmnoževali Blagajev volčin v rastlinjaku in v kulturi.

Peter Skoberne poroča o rezultatih raziskovalnega dela celjskih prirodoslovnih krožkov o članku »Lišajsko kartiranje Celja in okolice«. Pregledali so razširjenost lišajev v Celju in okolici. Ugotovili so povezanost med onesnaženjem zraka in vremenskimi pojavi, ugotovili so tudi, da onesnažen zrak fiziološko vpliva na nekatere rastline, ki zaradi tega iz onesnažene okolice izginjajo.

Na koncu je J. Gregorija »Prispevek k poznavanju ptičev Krakovskega gozda«. Avtor obravnava 23 vrst, ki jih je na terenu ugotovil.

Dodane so še bibliografske kartice vseh prispevkov.

Revija, ki jo ureja uredniški odbor pod vodstvom Staneta Peterlina, se solidno uvršča med naravovarstvene publikacije tako doma kot tudi na tujem.

D. Novak